

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه استراتژیک مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر

دانشگاه علوم پزشکی به

مرداد ۱۴۰۰

مرکز تحقیقات بیماری های غیر واگیر

مقدمه

به دلیل گذر اپیدمیولوژیک بیماریها از بیماریهای واگیر به سمت بیماریهای غیرواگیر، بیماریهای مزمن و غیر واگیر، اصلی ترین عوامل مرگ و ناتوانی در دنیای امروز به شمار می روند. بیماریهای غیر واگیر به مجموعه ای از بیماریهای مزمن اطلاق می شود که توسط عامل عفونی ایجاد نشده، از فردی به فرد دیگر منتقل نمی شوند و عوامل مرتبط با سبک زندگی شامل فعالیت بدنی کم، تغذیه ناسالم، مصرف دخانیات، الکل و آلودگی هوا و ژنتیک فرد در ابتلا به این بیماریها مؤثرند. به دلیل افزایش روند مرگ و میر ناشی از بیماریهای غیر واگیر به ویژه در کشورهای در حال توسعه، سازمان جهانی بهداشت این بیماریها را جزو اولویتهای بهداشتی کشورهای در حال توسعه اعلام کرد و با چشم انداز جهانی آزاد از بار قابل اجتناب بیماریهای غیر واگیر، ۹ هدف جهانی را برای پیشگیری و کنترل این بیماریها به کشورها پیشنهاد کرد.

بیماریهای غیر واگیر سالانه سبب مرگ و میر ۳۸ میلیون نفر در جهان می شود و ۲۸ میلیون مرگ و میر ناشی از این بیماریها (سه چهارم) در کشورهای با درآمد متوسط رخ می دهد و ۱۶ میلیون مرگ ناشی از این بیماریها قبل از سن ۷۰ سالگی رخ می دهد که ۸۲٪ از این مرگ و میرهای زودرس، مربوط به کشورهای کم درآمد و با درآمد متوسط می باشد. عمده ترین علت مرگ و میر ناشی از بیماریهای غیر واگیر بیماریهای قلبی و عروقی، سرطان ها، بیماریهای تنفسی و دیابت می باشند که رژیم غذایی ناسالم، نبود فعالیت بدنی یا فعالیت بدنی کم، مصرف دخانیات و مصرف الکل، همگی خطر مرگ ناشی از بیماریهای غیر واگیر را افزایش میدهد.

در حال حاضر بیماریهای غیرواگیر مسئول بیش از ۵۳٪ بار بیماریها در سراسر جهان هستند و انتظار می رود تا سال ۲۰۲۲ این عوامل سبب ۶۰٪ کل بار بیماریها و ۷۳٪ تمام موارد مرگ شوند. در ایران بیش از ۷۶٪ کل بار بیماریها به بیماریهای غیر واگیر اختصاص دارد. در استان ۴ / ۶۲ مرگ و میرها ناشی از بیماریهای غیرواگیر عمده (بیماریهای قلبی عروقی، سرطانها، بیماریهای تنفسی و دیابت) می باشد.

ضرورت توجه همه جانبه به بیماریهای غیرواگیر و در راستای پیشگیری و کنترل بیماریهای غیر واگیر، کمیته ملی پیشگیری و کنترل بیماریهای غیر واگیر جمهوری اسلامی ایران در سال ۹۴ تشکیل شد و در چارچوب اهداف نه گانه جهانی و اولویت های موجود کشور اقدام به تهیه و تدوین سند ملی پیشگیری و کنترل بیماریهای غیر واگیر نمود. در این راستا توجه ویژه به مبحث بیماری های غیرواگیر و بوسطه آن به مراکز تحقیقاتی بیماری های غیرواگیر صورت گرفت. لذا مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر دانشگاه علوم پزشکی بم در سال ۱۳۹۹ از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مورد موافقت اصولی قرار گرفت و به طور رسمی کار خود را آغاز نمود.

بیانیه رسالت مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر:

مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر یک مرکز علمی و پژوهشی زیرمجموعه معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی بم است که به منظور ارتقای پژوهش های مرتبط با حوزه سلامت به ویژه حیطه بیماری های غیرواگیر تشکیل شده است و تلاش می کند در تولید دانش و توانمندسازی پژوهشگران و تربیت نیروی انسانی کارآمد در زمینه طراحی و اجرای طرح های تحقیقاتی، توسعه منابع انسانی از طریق شناسایی و جذب نیروهای پژوهشی علاقمند، ارتباط و همکاری با مراکز تحقیقات در داخل و خارج کشور، همکاری با مراکز پژوهشی خارج از کشور، همکاری با مجامع بین المللی از جمله سازمان بهداشت جهانی و پاسخگویی به نیازهای جامعه سرآمد باشد.

بیانیه دورنما مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر:

مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر برآن است که تا به کارگیری تمام توان بالقوه منابع پژوهشی و آموزشی خود طی پنج سال آینده، موافقت قطعی را بدست آورده و به یکی از مراکز تحقیقات برتر در زمینه بیماری های غیرواگیر در سطح کشور و بستری برای انجام پژوهش های تخصصی و خلق شواهد علمی قابل اطمینان جهت سیاستگذاری و تصمیم گیری مبتنی بر شواهد در سطح منطقه ای و کشوری تبدیل شود.

ارزش های مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر:

اعضای مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر به ارزش های اسلامی و انسانی در کلیه حوزه های هدف گذاری، تصمیم گیری، سیاستگذاری و برنامه ریزی و سایر امور مدیریتی و پرسنلی مرکز، پایبند هستند.

پرسنل مرکز انضباط کاری را در چهارچوب قوانین موجود، رعایت کرده و تکریم ارباب رجوع با حفظ حقوق انسانی و اسلامی را تکلیف الهی و وظیفه قانونی و انسانی خود دانسته و مصمم هستند که حس مسئولیت پذیری و پاسخگویی صحیح و به موقع را در بین اعضای مرکز ارتقا دهند.

اعضای مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر همواره عدالت محوری و شایسته سالاری را در کلیه فرایندها محقق خواهند کرد.

خدمت اعضای مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر، همواره مزین به خلاقیت، نوآوری، تدبیر و آینده نگری خواهد بود و انجام کارگروهی در بین اعضای مرکز یک ارزش اساسی محسوب می شود.

مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر اهداف خود را در راستای نیل به چشم انداز ۲۰ ساله و برنامه جامع علمی کشور انتخاب نموده و در جهت رسیدن به آن ها تلاش می نماید.

ذی نفعان داخلی:

هیأت مؤسس مرکز

رئیس مرکز

کارکنان شامل اعضای هیئت علمی و غیر هیئت علمی مرکز

دانشجویان

ریاست دانشگاه علوم پزشکی بم

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی بم

معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی بم

معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی بم

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی بم

مجموعه آزمایشگاه های جامع

مرکز رشد و فناوری های سلامت

ذی نفعان خارجی:

عموم جامعه

سازمان های مردم نهاد

فارغ التحصیلان دانشگاه ها

دانشگاه های علوم پزشکی سراسر کشور

پژوهشکده ها و مراکز تحقیقاتی مرتبط با سلامت در سراسر کشور

تمام سازمان هایی که به نحوی با سلامت در ارتباط هستند.

سیاستگذاران حوزه سلامت

وزارت بهداشت

شهرداری

فرمانداری

استانداری

ستاد مبارزه با مواد مخدر

تحلیل وضعیت مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر:

نقاط قوت (Strengths)

S1: حیطه گسترده پژوهشی تحت پوشش مرکز (آسیب های اجتماعی، رفتارهای پرخطر، اعتیاد، بیماری های پرفشارخونی، دیابت و...)

S2: وجود اعضاء هیئت علمی توانمند و علاقمند در مرکز

S3: موقعیت فیزیکی مناسب مرکز و قرار داشتن در پردیس دانشگاه

S4: ارتباط مناسب با معاونت های مختلف دانشگاه

S5: داشتن توان علمی و امکان همکاری جهت انجام پروژه های تحقیقاتی با سایر سازمان ها

S6: امکان استفاده از توانمندی های سایر مراکز تحقیقاتی موجود در سطح استان جهت انجام تحقیقات مشترک در زمینه بیماری های غیرواگیر

S7: روند رو به افزایش کمی و کیفی فعالیت های پژوهشی در سطح دانشگاه

S8: حمایت قوی معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

S9: حمایت قوی ریاست دانشگاه

نقاط ضعف (Weaknesses)

W1: نداشتن عضو هیئت علمی پژوهشی تمام وقت و ثابت در مرکز

W2: عدم ارتباط مناسب با گروه های بالینی

W3: کمبود بودجه جهت اعزام پژوهشگران و اساتید جهت گذراندن فرصت مطالعاتی

W4: کمبود انگیزه تحقیق در بین دانشجویان

W5: فقدان پژوهشگر ثابت

W6: فقدان بودجه مستقل مرکز

W7: قطعی نشدن مرکز

W8: نداشتن چارت سازمانی و نیروی اجرایی ثابت

W9: عدم وابستگی مرکز به یک به گروه آموزشی

W10: نبود سیستم تشویق سالیانه برای پرسنل هیئت علمی و غیر هیئت علمی جهت همکاری با مرکز

W11: کم‌رنگ بودن مطالعات تحقیقاتی ثانویه

W12: کمبود نیرو کارشناسی توانمند در مرکز

فرصت ها (Opportunities):

O1: وجود سند توسعه سلامت استان به عنوان راهنمایی جهت اولویت بندی نیازهای سلامت جامعه

O2: وجود علاقمندی در سازمان ها و ارگان های دخیل در امر سلامت جهت انجام پژوهش های تحقیقاتی مشترک

O3: سیاست وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با محوریت Health in all policies

O4: وجود برنامه جامع علمی کشور با افق توسعه پژوهشی

تهدیدها (Threats)

T1: ضعف آگاهی و دانش سیاستگذاران و مدیران کشور نسبت به اهمیت تولید و بهره مندی از شواهد و سیاستگذاری مبتنی بر شواهد

T2: عدم امکان دسترسی آسان به بانک های اطلاعاتی بین المللی و دشواری در انتشار مقالات در ژورنالهای مطرح دنیا

T3: تاثیرگذاری مداخلات در حوزه بیماری های غیرواگیر در یک بازه زمانی طولانی

T4: بحران کووید و توجه ویژه به مسئله بیماری های واگیر

T5: نبود بانک اطلاعاتی جامع در زمینه بیماری های غیرواگیر در شهرستان

T6: رویکرد نامطلوب بخش قابل توجهی از جامعه و پرسنل در خصوص فعالیت های پژوهشی و جمع آوری داده

T7: مشکلات اداری و روند بروکراسی برای انتشار مجلات علمی

ماتریس ارزیابی محیط داخلی (IFE):

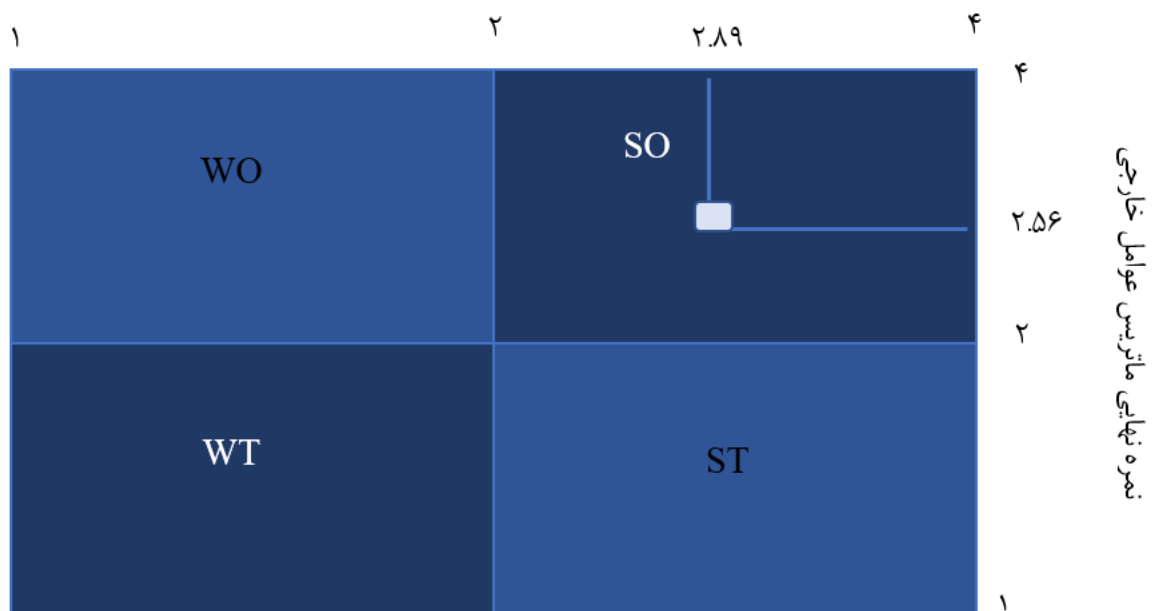
ردیف	نقاط قوت و ضعف	ضریب	رتبه	نمره نهایی
نقاط قوت				
۱.	حیطه گسترده پژوهشی تحت پوشش مرکز (آسیب های اجتماعی، رفتارهای پرخطر، اعتیاد، بیماری های پرفشارخونی، دیابت و..)	۸	۳	۲۴
۲.	وجود اعضاء هیئت علمی توانمند و علاقمند در مرکز	۵	۴	۲۰
۳.	موقعیت فیزیکی مناسب مرکز و قرار داشتن در پردیس دانشگاه	۵	۳	۱۵
۴.	ارتباط مناسب با معاونت های مختلف دانشگاه	۵	۳	۱۵
۵.	داشتن توان علمی و امکان همکاری جهت انجام پروژه های تحقیقاتی با سایر سازمان ها	۵	۳	۱۵
۶.	امکان استفاده از توانمندی های سایر مراکز تحقیقاتی موجود در سطح استان جهت انجام تحقیقات مشترک در زمینه بیماری های غیرواگیر	۵	۴	۲۰
۷.	روند رو به افزایش کمی و کیفی فعالیت های پژوهشی در سطح دانشگاه	۷	۲	۱۴
۸.	حمایت قوی معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه	۵	۳	۱۵
۹.	حمایت قوی ریاست دانشگاه	۵	۳	۱۵
	جمع	۵۰		۱۵۳
نقاط ضعف				
۱.	نداشتن عضو هیئت علمی پژوهشی تمام وقت و ثابت در مرکز	۴	۳	۱۲
۲.	عدم ارتباط مناسب با گروه های بالینی	۳	۲	۶
۳.	کمبود بودجه جهت اعزام پژوهشگران و اساتید جهت گذراندن فرصت مطالعاتی	۳	۳	۹
۴.	کمبود انگیزه تحقیق در بین دانشجویان	۳	۲	۶
۵.	فقدان پژوهشگر ثابت	۴	۳	۱۲
۶.	فقدان بودجه مستقل مرکز	۷	۳	۲۱
۷.	قطعی نشدن مرکز	۸	۴	۳۲
۸.	نداشتن چارت سازمانی و نیروی اجرایی ثابت	۴	۲	۸
۹.	عدم وابستگی مرکز به یک به گروه آموزشی	۳	۲	۶
۱۰.	نبود سیستم تشویق سالیانه برای پرسنل هیئت علمی و غیر هیئت علمی جهت همکاری با مرکز	۳	۲	۶
۱۱.	کمرنگ بودن مطالعات تحقیقاتی ثانویه	۳	۲	۶
۱۲.	کمبود نیرو کارشناسی توانمند در مرکز	۵	۳	۱۲
	جمع	۵۰		۱۳۶

ماتریس ارزیابی محیط خارجی (EFE):

ردیف	نقاط فرصت و تهدید	ضریب	رتبه	نمره نهایی
نقاط فرصت				
۱.	وجود سند توسعه سلامت استان به عنوان راهنمایی جهت اولویت بندی نیازهای سلامت جامعه	۱۰	۲	۲۰
۲.	وجود علاقمندی در سازمان ها و ارگان های دخیل در امر سلامت جهت انجام پژوهش های تحقیقاتی مشترک	۱۰	۳	۳۰
۳.	سیاست وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با محوریت Health in all policies	۱۰	۴	۴۰
۴.	وجود برنامه جامع علمی کشور با افق توسعه پژوهشی	۱۰	۳	۳۰
	جمع	۴۰		۱۲۰
نقاط تهدید				
۱.	ضعف آگاهی و دانش سیاستگذاران و مدیران کشور نسبت به اهمیت تولید و بهره مندی از شواهد و سیاستگذاری مبتنی بر شواهد	۱۰	۲	۲۰
۲.	عدم امکان دسترسی آسان به بانک های اطلاعاتی بین المللی و دشواری در انتشار مقالات در ژورنالهای مطرح دنیا	۱۰	۲	۲۰
۳.	تاثیرگذاری مداخلات در حوزه بیماری های غیرواگیر در یک بازه زمانی طولانی	۸	۳	۲۴
۴.	بحران کووید و توجه ویژه به مسئله بیماری های واگیر	۸	۳	۲۴
۵.	نبود بانک اطلاعاتی جامع در زمینه بیماری های غیرواگیر در شهرستان	۱۰	۲	۲۰
۶.	رویکرد نامطلوب بخش قابل توجهی از جامعه و پرسنل در خصوص فعالیت های پژوهشی و جمع آوری داده	۹	۲	۱۸
۷.	مشکلات اداری و روند بروکراسی برای انتشار مجلات علمی	۵	۲	۱۰
	جمع	۶۰		۱۳۶

تجزیه و تحلیل محیط داخلی و خارجی (SWOT):

نمره نهایی ماتریس عوامل داخلی

اهداف (Goals)

G1: ارتقا پژوهشهای کاربردی در زمینه بیماری های غیرواگیر در سطح منطقه

G2: تقویت همکاری های بین بخشی

G3: اخذ موافقت قطعی مرکز

G4: تقویت منابع پرسنلی

G5: ایجاد بانک های اطلاعاتی، واکاوی اطلاعات، مطالعات ثانویه و مشارکت در برنامه های ثبت

G6: افزایش دسترسی مخاطبان و ذی نفعان (مدیران، سیاستگذاران، ذی نفعان، محققین و دانشجویان) در زمینه ترجمان دانش

G7: ارتقا توانمندی های پژوهشی دانشجویان، اعضای هیئت علمی

اهداف اختصاصی (Objectives)

G1	ارتقا پژوهش های کاربردی در زمینه بیماری های غیرواگیر در سطح منطقه
S1G101	انجام دو طرح پژوهشی مشترک در زمینه بیماری های غیرواگیر با دانشگاه های منطقه ۸ آمایش سرزمین
S2G102	شناسایی اولویت های پژوهشی مرکز
S3G103	تعیین اعضا و تشکیل شورای پژوهشی مرکز
S4G104	تشکیل چهار کرسی (اعتیاد، آسیب های اجتماعی و رفتارهای پرخطر، سلامت روان و سالمندی) تا پایان سال پنجم برنامه

G2	تقویت همکاری های درون بخشی و بین بخشی
S1G201	ارتقا همکاری مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر با سازمان بهزیستی
S2G202	ارتقا همکاری مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر با معاونت بهداشتی
S3G203	ارتقا همکاری مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر با معاونت درمان

اخذ موافقت قطعی مرکز

G3

S1G301	افزایش تعداد مقالات منتشر شده با وابستگی سازمانی مرکز در مجلات معتبر داخلی و خارجی به میزان حداقل ۲۰ درصد سالیانه
S2G302	افزایش تعداد پروپوزال های مصوب مرکز مبتنی بر اولویت های اعلام شده به میزان ۷۰ درصد در طی دوره ۵ ساله
S3G303	انجام پروژه های مشترک با سایر مراکز تحقیقاتی در سراسر کشور
S4G304	راه اندازی سایت مرکز بر طبق استاندارد های وزارت بهداشت به دو زبان فارسی و انگلیسی
S5G304	بروز رسانی مداوم وب سایت مرکز

تقویت منابع پرسنلی

G4

S1G401	جذب کارشناسان توانمند به امور پژوهشی، رایانه و زبان انگلیسی در سطح مسلط
S2G402	جذب هیئت علمی پژوهشی توانمند

G5	ایجاد بانک های اطلاعاتی، واکاوی اطلاعات، مطالعات ثانویه و مشارکت در برنامه های ثبت
S1G501	افزایش آگاهی و توانمندی اعضای پژوهشی مرکز، اعضای هیئت علمی و دانشجویان در زمینه مطالعات ثانویه از طریق برگزاری دوره های آموزشی
S2G502	افزایش آگاهی و توانمندی اعضای پژوهشی مرکز، اعضای هیئت علمی و دانشجویان در زمینه واکاوی اطلاعات از طریق برگزاری دوره های آموزشی
S3G503	افزایش آگاهی و توانمندی اعضای پژوهشی مرکز، اعضای هیئت علمی و دانشجویان در زمینه برنامه های ملی ثبت
S4G504	مشارکت در برنامه ثبت ملی اعتیاد
S4G504	ایجاد زیرساخت های لازم جهت ایجاد بانک های اطلاعاتی از طریق نرم افزار کلیک ویو

G6	افزایش دسترسی مخاطبان و ذی نفعان (مدیران، سیاستگذاران، ذی نفعان، محققین و دانشجویان) در زمینه ترجمان دانش
S1G601	تدوین فرم ترجمان دانش متناسب با مخاطب
S2G602	انتشار و در دسترس قرار دادن تحقیقات با ماهیت کاربردی تولید شده در مرکز با الگوی ترجمان دانش و بر اساس مخاطبین به میزان ۴۰ درصد در طی ۵ سال
S3G603	انتشار و در دسترس قرار دادن تحقیقات با ماهیت کاربردی از طریق وبسایت مرکز و شبکه های اجتماعی

ارتقا توانمندی های پژوهشی دانشجویان، اعضای هیئت علمی	G7
ایجاد بستر مناسب جهت تعامل با کمیته تحقیقات دانشجویی	S1G7O1
ایجاد گروه های پژوهشی متشکل از اعضای هیئت علمی و دانشجویان	S2G7O2
افزایش حق الزحمه محققین دانشجو در طرح های پژوهشی	S3G7O3
برگزاری کارگاه های آموزشی عمومی و تخصصی با همکاری کمیته تحقیقات دانشجویی و دفتر استعداد درخشان	S4G7O4
برگزاری کارگاه های آموزشی عمومی و تخصصی با همکاری مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی	S5G7O4
برگزاری کارگاه های آموزشی عمومی و تخصصی با همکاری معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه	S6G7O4